

Nordicom är ett centrum för nordisk medieforskning vid Göteborgs universitet. Verksamheten bedrivs med stöd av Nordiska ministerrådet.

Du hittar fler faktablad om medier och medieanvändning på vår webbplats: www.nordicom.gu.se

Undersökningar av medievanor i Norden

I detta faktablad listas ett antal undersökningar om medievanor och internetanvändning i Norden. Fokus är på regelbundet återkommande undersökningar som bygger på representativa urval av befolkningen och är offentligt finansierade. Samtliga länkar går till fritt tillgängliga statistikkällor eller rapporter.

I de flesta nordiska länderna genomförs regelbundet offentligt finansierade undersökningar om medievanor hos ett representativt urval av befolkningen i respektive land. Huvudsyftet med detta faktablad är att kort beskriva undersökningarna och visa var statistiken finns tillgänglig på nätet. Vi beskriver också problematiken med att jämföra data från olika undersökningar och länder, samt tipsar om några europeiska undersökningar med jämförbar data för flera nordiska länder.

Avslutningsvis länkar bladet också till andra organisationer med offentligt finansierade uppdrag att dokumentera medieutvecklingen och sammanställa mediestatistik från olika statistikproducenter i öppet tillgängliga databaser och rapporter, däribland statistik om medieanvändning.

Mediekonsumtion i Norden – en överblick

De nordiska länderna, Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige har traditionellt haft en hög mediekonsumtion. Nordborna är flitiga tidningsläsare, tv-tittare och radiolyssnare. Länderna ligger också i framkant inom digital utveckling. Genom en nästan total anslutning till internet och en omfattande digital kompetens har de nordiska länderna upplevt en stark tillväxt mot digitala medier. Medieföretagen finns på nya plattformar och befolkningens medievanor blir alltmer digitala. Samtidigt minskar konsumtionen av medier på traditionella plattformar. Sociala nätverkstjänster har kommit att bli en allt större del av mediekonsumtionen i Norden.

Klyftan mellan den yngsta och den äldsta generationens medieanvändning är tydlig. De unga överger de traditionella medierna, papperstidningen, radion och den tabblagda tv:n. Men även den äldre generationen blir allt mer digital i sina medievanor däremot utan att överge det mediebetående som de etablerade innan medierna digitaliserades.

Undersökningar om medievanor – en kort överblick

Jämförande analyser av medievanor mellan länder är komplext och kräver återkommande preciseringar. Det finns ingen gemensam undersökning av medievanor i de nordiska länderna. De ganska omfattande nationella data som finns är sällan helt statistiskt jämförbara. Frågor som ställs till svarspersonerna är ofta likartade, men urval, insamlingsmetod, frågeformuleringar och svarsalternativ varierar vilket sällan ger statistiskt tillfredsställande jämförelser. Dessutom måste man vid direkta jämförelser mellan länderna hålla i minnet att mediestrukturen i de nordiska länderna inte är enhetlig.

Det finns dock undersökningar som ger möjlighet till jämförelser mellan olika nordiska länder och även gentemot andra länder. Inom det europeiska statistiksamarbetet (EES) i EU görs till exempel frågeundersökningar kring medieanvändning och förtroende för medierna. Det är dels Standard Eurobarometer och dels Eurostats undersökningar om it-användning i befolkningen. De senare utförs av nationella statistikmyndigheter, däribland i de fem nordiska länderna (se under respektive land nedan). Därutöver gör Reuters Institute for the Study of Journalism årliga undersökningar av hur nyheter konsumeras i en rad länder över hela världen.

Det här faktabladet presenterar undersökningar som är offentligt finansierade och/eller utförda av oberoende organisationer, och som på något sätt rör nyhetsmedier (dagspress, radio, tv, internet) i en representativ del av befolkningen och som inhämtar sina data via webbenkäter, telefonintervjuer eller postenkäter. Det betyder att studier om kulturvanor (till exempel böcker, film och serier, bio och musik) inte ingår och inte heller undersökningar om delar av befolkningen (till exempel barn och unga). Faktabladet länkar inte heller till undersökningar som enbart mäter ett medium (till exempel tv-tittande) eller till mediemätningar som enbart tillhandahåller data som bygger på webbspårning eller annan typ av tekniska data.

Nationella undersökningar

Nedanstående länkar går till ett urval datakällor och rapporter i de nordiska länderna.

Danmark

Undersökning om it-användning från Danmarks Statistik

It-anvendelse i befolkningen är en årlig undersökning om danskarnas tillgång till och användning av internet. Datainsamlingen genomförs under våren med hjälp av telefonintervjuer eller webbenkät. Statistiken beräknas sedan 2016 för befolkningen 15 till 89 år samt efter kön, ålder, sysselsättning, familjetyp, inkomst och geografiska regioner. Statistiken har sammanställts sedan 2001. I sin nuvarande form är den jämförbar från och med 2008. Statistik från undersökningen rapporteras till Eurostat. Eurostat publicerar sedan statistiken på deras webbplats tillsammans med data från andra EU-länder, kandidatländer och några EES-länder. Data från undersökningen publiceras också i databasen Statistikbanken. Statistik finns på engelska och danska.

- [It-anvendelse i befolkningen](#)
- [Statistikbanken](#)

Undersökning om kultur- och medievänor hos Danmarks Statistik

Kulturvaneundersøgelsen belyser kultur-, medie- och fritidsaktiviteter i befolkningen från 4 år och uppåt. Data samlas in via antingen webbenkät eller telefonintervju. Den senaste undersökningen genomfördes under perioden juli 2018 – juni 2020. Medievänor som ingår är nyhetskonsumtion, att se på film och serier, gå på bio, lyssna på musik, spela digitala spel, läsa böcker och besöka bibliotek. Statistiken har samlats in vid nio tillfällen sedan 1964. Jämförbarheten över tid är dock begränsad.

- [Kulturvaneundersøgelsen](#)

Finland

Undersökning om it-användning från Statistikcentralen (Tilastokeskus)

Befolkningens användning av informations- och kommunikationsteknik är en årlig undersökning om befolkningens användning av informations- och kommunikationsteknik. Det finns demografiska uppdelningar efter kön och åldersgrupper. År 2013 ändrades åldersgränsen för undersökningens urval från 16 till 74 år till 16 till 89 år. Undersökningen genomfördes fram till och med 2015 med hjälp av telefonintervjuer. Sedan 2016 genomförs undersökningen med en blandad insamlingsmetod där respondenterna kan välja att svara i ett webbformulär eller via telefon. Statistik från undersökningen rapporteras till Eurostat.

Eurostat publicerar sedan statistiken på deras webbplats tillsammans med data från andra EU-länder, kandidatländer och några EES-länder.

Huvudresultaten presenteras på svenska och engelska, medan mer utförlig statistik publiceras på finska. Data från undersökningen publiceras också i Statistikcentralens tabelldatabas för mediestatistik på engelska och finska.

- [Befolkningens användning av informations- och kommunikationsteknik](#)
- [Statistikcentralens databas för mediestatistik: The Internet, social media and gaming](#)

Statistik om medievanor från Statistikcentralen (Tilastokeskus)

Statistikcentralen genomför två undersökningar som bland annat innehåller frågor om befolkningens medievanor: en om befolkningens fritidsaktiviteter och en om tidsanvändning. Dessa undersökningar genomförs ungefär vart tionde år.

Den senaste studien om tidsanvändning genomfördes 2009, men ny datainsamling pågår sedan september 2020.

Fritidsundersökningen når befolkningen från 10 år. Den genomfördes fram till och med 2016 med besöksintervjuer. Under 2017 genomfördes den med en blandad insamlingsmetod: åldersgrupperna mellan 15 och 74 år svarade antingen med webbenkät eller med postenkät, medan åldersgrupperna mellan 10 och 14 år samt de som fyllt 74 år svarade på enkäten genom besöksintervjuer.

I undersökningen om tidsanvändning används ett hushållsurval, där hushållen och de personer i hushållet som fyllt 10 år utgör undersökningsenheter. Undersökningen genomförs med en blandad insamlingsmetod där deltagarna i undersökningen för bok över sin tidsanvändning i två dygn samt genom telefonintervjuer. Datainsamlingen varar 12 månader.

Data om medievanor från undersökningarna rapporteras i Statistikcentralens tabelldatabas för mediestatistik på engelska och finska.

- [Undersökning om fritidsdeltagande \(tabeller finns på engelsk och finsk sida\)](#)
- [Undersökning om tidsanvändning \(tabeller finns på engelsk och finsk sida\)](#)
- [Statistikcentralens databas för mediestatistik: Mass media statistics' table service](#)

Island

Undersökning om it-användning från Hagstofa Íslands (Statistics Iceland)

Hagstofa Íslands, den isländska statistikcentralen, undersöker årligen befolkningens internetanvändning. Tabellerna finns i databasen *Science and Technology* som innehåller statistik om informationssamhället inklusive tillgång till och användning av internet. Undersökningen om internetanvändning (ICT usage by individuals) omfattar befolkningen mellan 16 och 74 år. Databasen innehåller demografiska uppdelningar efter kön, ålder, utbildning och geografisk tillhörighet. Statistik från undersökningen rapporteras till Eurostat. Eurostat publicerar sedan statistiken på deras webbplats tillsammans med data från andra EU-länder, kandidatländer och några EES-länder.

- [ICT usage by individuals](#)

Norge

Statistik om medievanor från Statistisk sentralbyrå

Norsk mediebarometer är en årlig undersökning om medievanor med fokus på hur den norska befolkningen använder medier på traditionella och digitala plattformar en genomsnittlig dag. Datainsamlingen genomfördes fram till och med 2021 under ett helt år med hjälp av telefonintervjuer. Från och med 2022 övergår Norsk mediebarometer till en blandad insamlingsmetod med möjlighet att svara via en webbenkät eller via telefon. Statistiken omfattade fram till och med 2021 befolkningen 9 till 79 år. Från och med 2022 omfattar undersökningen befolkningen från 9 år och äldre. Rapporten innehåller en rad demografiska uppdelningar bland annat efter kön, ålder, utbildning och geografisk tillhörighet. Statistiken har sammanställts sedan 1991. Hela rapporten är på norska men statistik och sammanfattning finns också på engelska. Tidsserier från undersökningen publiceras också i medienorges databas. Statistik finns på engelska och norska.

- [Norsk mediebarometer](#)
- [medienorges statistikdatabas](#)

Undersökning om it-användning från Statistisk sentralbyrå

Bruk av IKT i husholdningene är en årlig undersökning om normmännens tillgång till och användning av internet. Datainsamlingen genomfördes åren 2003 till 2019 med hjälp av telefonintervjuer. 2020 fanns även möjlighet att besvara enkäten via ett webbformulär. Sedan 2021 används en webbenkät med möjlighet att svara via telefon. Tabellerna från studien finns i Statistisk sentralbyrås databas under *Teknologi og innovasjon*. Statistiken beräknas för befolkningen 16 till 79 år samt efter kön och ålder. Statistik från undersökningen rapporteras till Eurostat. Eurostat publicerar sedan statistiken på deras webbplats tillsammans med data från andra EU-länder, kandidatländer och några EES-länder.

- [Bruk av IKT i husholdningene](#)

Sverige

Statistik om medievanor från Nordicom

Mediebarometern är en årlig undersökning om medievanor med fokus på hur den svenska befolkningen använder medier på traditionella och digitala plattformar en genomsnittlig dag. Datainsamlingen genomförs under ett helt år. Studien genomfördes åren 1979 till 2018 med hjälp av telefonintervjuer. Sedan 2019 används en webbenkät men med möjlighet att svara via telefon. Statistiken omfattade befolkningen 9 till 79 år fram till och med 2019. 2020 utökades åldersintervallet till 85 år. Rapporten innehåller demografiska uppdelningar efter kön, ålder, utbildning och geografisk tillhörighet. Statistiken har sammanställts sedan 1979. Hela rapporten är på svenska men statistik finns också på engelska.

- [Mediebarometern](#)

Undersökning om it-användning från Statistiska centralbyrån (SCB)

SCB genomför årligen undersökningen *Befolkningens it-användning*. Statistiken visar privatpersoners tillgång till och användning av it, som dator och internet i hemmet. Datainsamlingen genomförs under våren med hjälp av telefonintervjuer eller webbenkät. Statistiken beräknas på befolkningen 16 till 85 år. Data presenteras utifrån kön, ålder, sysselsättning, familjetyp, inkomst och geografiska regioner. Statistik från undersökningen rapporteras till Eurostat. Eurostat publicerar sedan statistiken på deras webbplats tillsammans med data från andra EU-länder, kandidatländer och några EES-länder.

- Befolkningens it-användning

Statistik om medievanor, nyhetsvanor och medieförtroende från SOM-institutet

SOM-institutet vid Göteborgs universitet genomför årliga undersökningar om svenskars vanor, beteenden, åsikter och värderingar när det gäller samhälle, politik och medier. I statistikrapporten *Svenska medietrender* uppdaterar SOM-institutet årligen data om nyhetsvanor och medieförtroende. Datainsamlingen sker via post- och/eller webb-enkäter under hösten. Statistiken beräknas på befolkningen 16 till 85 år. Jämförbar statistik finns sedan 1995. Rapporten är på svenska.

- Svenska medietrender

Undersökning om it-användning från Internetstiftelsen (IIS)

Internetstiftelsen genomför den årliga undersökningen *Svenskarna och internet*. Det är en årlig undersökning om svenskarnas användning av internet. Datainsamlingen sker under våren via en webbpanel. Statistiken beräknas på befolkningen från 16 år. Data presenteras utifrån kön, ålder, utbildning, sysselsättning, inkomst och stad/landsbygd. Statistiken har samlats in sedan 2000. Finns som rapport och som interaktivt webbverktyg på svenska och med sammanfattningar på engelska.

- Svenskarna och internet

Internationella undersökningar

Det kan vara svårt att jämföra statistik från olika länder eftersom både förståelsen av begrepp och insamlingsmetoder ofta skiljer sig åt mellan länderna. Nedan presenteras två undersökningar som genomförs av EU och en undersökning som genomförs av Reuters Institute for the Study of Journalism. Frågeformuleringar och datainsamlingsteknik kan variera men organisationerna arbetar för att nå jämförbarhet mellan frågeformulären och metoder för statistikinsamling. Metodrapporter finns i anslutning till statistiken.

Statistik om medieanvändning och medieförtroende i EU-länderna (Eurobarometern)

Europeiska kommissionens undersökning *Standard Eurobarometer* genomförs och publiceras två gånger om året. Data om medieanvändning och medieförtroende ingår normalt i höstrapporten. Undersökningen genomförs vanligen i november med hjälp av intervjuer i hemmen. Sedan hösten 2004 samordnas Standard Eurobarometer av TNS opinion. Data för Danmark, Finland och Sverige ingår i all statistik. Island och Norge ingår i statistiken om medieförtroende. Statistiken beräknas på befolkningen från 15 år. Resultaten presenteras i nationella rapporter samt i en jämförande statistikrapport (följ nedanstående länk, välj undersökningar från höst/vinter och gå in under annex).

Hösten 2020 publicerades ingen rapport då undersökningen inte kunde genomföras på grund av covid-19. Istället genomfördes fältarbetet i februari till mars 2021 och rapporten publicerades i april. På grund av pandemin var det omöjligt, att genomföra intervjuer i hemmen i ett antal länder. I dessa länder användes istället ett webbformulär. Bytet av metod påverkar möjligheten att göra jämförelser över tid.

- [Standard Eurobarometer-undersökningarna](#)

Statistik om it-användning i Europa från Eurostat

Eurostat som är Europeiska unionens statistikbyrå genomför årligen en undersökning om it-användning i samarbete med nationella statistikmyndigheter inom EU samt kandidatländer och vissa EES-länder. Undersökningen genomförs normalt under första kvartalet men insamlingsperiod och insamlingsmetoder varierar mellan länderna. Data kan samlas in via såväl personliga intervjuer som telefonintervjuer, postenkäter och med webbenkäter. Data presenteras i databasen Digital Economy and Society. Den innehåller statistik om informationssamhället inklusive tillgång till och användning av internet. Statistiken beräknas för befolkningen mellan 16 och 74 år. Data för Danmark, Finland, Norge, Island och Sverige ingår (läs mer om it-undersökningarna under respektive land tidigare i faktabladet).

- [Databasen: Digital economy and society](#)
- [Eurostats information om undersökningen ICT usage in households and by individuals](#)

Undersökning om nyhetskonsumtion från Reuters Institute (Digital News Report)

Digital News Report är en årlig undersökning om nyhetsvanor i olika länder från Reuters Institute for the Study of Journalism vid Oxfords universitet. Rapporten innehåller landjämförelser av nyhetskonsumtion och förtroende för medier. Datainsamlingen sker under slutet av januari och i början av februari via en webbpanel. Statistiken beräknas på befolkningen från 16 år. Data presenteras utifrån kön, ålder, utbildning, sysselsättning, inkomst och stad/landsbygd. Studien presenteras både som rapport och i ett interaktivt webbverktyg. Fältarbetet utförs av YouGov med hjälp av ett webbformulär. Data från Danmark, Finland, Norge och Sverige ingår. I Danmark, Finland och Norge publicerar medieforskare även nationella analyser med data från Digital News Report (länkar nedan):

- [Digital News Report](#)
- [Center for Nyhedsforskning vid Roskilde Universitet: Danskernes brug av nyhetsmedier](#)
- [COMET forskningscentrum vid Tammerfors universitet.: Reuters Institute Digital News Report – Key Findings in Finland](#)
- [Mediebruksgruppen vid Universitetet i Bergen: Nyhetsbruk. Nordmenns bruk av digitale nyheter](#)

Undersökningar om medievanor på Grönland och Åland

Nedanstående undersökningar belyser medieanvändningen på Grönland respektive Åland. (Då de inte helt faller under kriterierna för detta faktablad, det vill säga offentligt finansierade och regelbundet återkommande presenteras de i separat ruta.)

Statistik om användning av tv, radio och sociala medier från Grönlands public service-bolag, KNR (Kalaallit Nunaata Radioa)

KNR presenterar återkommande en undersökning om tv- och radio- samt sociala medievanor. Datainsamlingen genomförs under december och januari med hjälp av telefonintervjuer. Statistiken omfattar befolkningen från 18 år och uppåt. Rapporten innehåller demografiska uppdelningar efter ålder och geografisk tillhörighet. Statistiken har sammanställts årligen sedan 2015. Både datainsamlingen och rapporten är genomförd av ett externt undersökningsföretag. Rapporten finns tillgänglig hos KNR på grönländska och på danska.

- [KNR Seer- og lytterundersøgelse](#)

Statistik om medievanor från Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB)

2020 genomförde Ålands statistik och utredningsbyrå en undersökning om medievanor på Åland, Medievanor på Åland 2020. Datainsamlingen genomfördes med en blandad metod där samtliga i urvalet fick en pappersenkät men gavs också möjlighet att svara på webben. Statistiken omfattar befolkningen 13 till 80 år. Det finns demografiska uppdelningar efter åldersgrupper och för enstaka frågor även efter kön, utbildning och boendeort. Det finns inga fasta planer för regelbundet återkommande studier av medievanor på Åland.

- [Medievanor på Åland 2020](#)

Finn mer nordisk statistik

Olika myndigheter, universitet och nationella statistikbyråer i de nordiska länderna samlar in statistik från olika statistikproducenter i rapporter eller egna databaser som är öppet tillgängliga på nätet.

Här nedan finns länkar till organisationer som presenterar data om medieanvändning i rapporter och databaser och som ingår i Nordicoms nordiska statistiknätverk (i nätverket ingår även isländska statistikcentralen vars internetundersökning presenterats tidigare i faktabladet). Samtliga organisationer har offentligt finansierade uppdrag att dokumentera och analysera medieutvecklingen och sammanställa mediestatistik för sina respektive länder. Statistiken om medieanvändning hämtas både från offentliga frågeundersökningar om medievanor och från branschmätningar av olika slag.

Norden

Nordicoms tabelldatabas innehåller nordisk mediestatistik. Statistiken presenteras på engelska.

- [Nordicoms statistikdatabas](#)

Danmark

Kulturministeriet i Danmarks årliga rapportering om medieutvecklingen följer tre huvudteman: medieanvändning, medieinnehåll och medieindustrin. Rapporterna är på danska men det finns engelska sammanfattningar.

- [Kulturministeriets rapportering om mediernes udvikling i Danmark](#)

Finland

Statistikcentralens tabelldatabas *Mass media statistics' table service* innehåller mediestatistik samt artiklar som analyserar medieutvecklingen och medieanvändningen i Finland. Statistik och analyser presenteras på engelska och finska.

- [Statistikcentralens databas: Mass media statistics' table service](#)

Norge

Medienorge vid universitetet i Bergen har en samlar data om norska medier från flera olika källor. Här finns bland annat långa tidsserier från Norsk mediebarometer. Informationen presenteras i en databas på medienorges webbplats, men också via nyhetsbrev och i olika publikationer.

- [medienorges statistikdatabas](#)

Sverige

Nordicom bearbetar och presenterar statistik om den svenska medieutvecklingen från en rad olika källor i publikationen *MedieSverige*. Publikationen utkommer vartannat år. Tillsammans med publikationen publiceras dataunderlaget i ett exceldokument.

- [MedieSverige](#)

Nordicom

Karin Hellingwerf

E-post: karin.hellingwerf@nordicom.gu.se